



РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Рябовол Л. Т., професор кафедри державно-правових дисциплін та адміністративного права, доктор педагогічних наук, професор.

Обговорено та рекомендовано до затвердження вченою радою факультету «30» серпня 2018 року, протокол № 1

Голова вченої ради факультету



(підпис)

Філоретова Л.М.

(прізвище, ініціали)

Програму схвалено на засіданні кафедри державно-правових дисциплін та адміністративного права

Протокол № 1 від «28» серпня 2018 року

Завідувач кафедри



(підпис)

Соболь Є.Ю.

(прізвище, ініціали)

## ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності «081 Право».

**Предметом** вивчення навчальної дисципліни є методологічні засади наукових досліджень, а також організація наукової діяльності, зокрема збирання й опрацювання інформації з теми наукового дослідження, розробка програмного проведення, аналіз, узагальнення й систематизація відповідного матеріалу та представлення його у формі конкретного наукового результату.

**Міждисциплінарні зв'язки:** Курс «Методологія та організація наукових досліджень» пов'язаний з усіма дисциплінами навчального плану, оскільки, передбачає формування універсальних умінь проводити наукові дослідження з актуальних проблем у правовій сфері.

Програма навчальної дисципліни складається з таких *змістових частин*:

Розділ 1. Наука як сфера людської діяльності та система знань.

Розділ 2. Державне регулювання та управління у науковій та науково-технічній діяльності.

Розділ 3. Методологія наукової діяльності.

Розділ 4. Організація наукової діяльності.

### **1. Мета та завдання навчальної дисципліни**

1.1 Метою викладання навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» є вивчення теоретико-методологічних основ наукових досліджень і практики організації наукової діяльності, формування і розвиток навичок застосування різних методів наукового пошуку у професійній діяльності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» є:

- ознайомлення з основами наукознавства та методологією наукових досліджень;

- набуття практичних навичок застосування загальнонаукових та спеціально-юридичних методів у науково-правових дослідженнях;

- формування навичок організації процесу наукового дослідження;

- розвиток умінь роботи з джерелами інформації у процесі наукового дослідження;

- формування готовності до науково-дослідної роботи, стимулювання пошукової активності, прагнення до творчого пошуку.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

Інтегральна компетентність – здатність визначати й розв'язувати складні правові задачі і проблеми та приймати комплексні рішення під час навчання

та професійної правничої діяльності, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій в умовах невизначеності, здатність проведення досліджень та/або здійснення інновацій у сфері правничої діяльності;

Загальні компетентності:

- дослідницька компетентність – здатність:здійснювати наукові дослідження (у т.ч. самостійно), описувати, пояснювати правові явища і процеси, прогнозувати їх розвиток, висувати гіпотези,формулювати, висловлювати, обґрунтовувати наукові позиції;дотримуватися академічної доброчесності;виявляти прогалини у власних знаннях,самостійно оволодівати новими знаннями, усвідомлювати необхідність у навчанні протягом життя;

- креативність – здатність: проявляти творчий підхід в розробці ідей і досягненні цілей досліджень, навчання, професійної діяльності; мислити логічно, абстрактно, критично, робити аналіз, узагальнення, висновки, генерувати ідеї, формувати обґрунтовані судження, здійснювати вибір, приймати мотивовані й неупереджені рішення;

- робота в команді – здатністьспільно вирішувати складні завдання, брати на себе відповідальність, лідерські навички;

- управлінська/організаційна компетентність – здатність:планувати та організовувати навчання і професійну діяльність, розподіляти час, розуміти важливість дедлайнів, працювати самостійно/ автономно, дисципліновано, добросовісно, пунктуально, відповідально, безпечно; адаптуватися та діяти в різних/нових ситуаціях, бути стресостійким, критичним і самокритичним, визнавати й виправляти власні помилки;

- комунікаційна компетентність – здатність:спілкуватися державною мовою усно і письмово;збирати інформацію, у т.ч., використовуючи сучасні інформаційні технології і бази даних,оцінювати достовірність інформації, проводити її аналіз, узагальнення, використовувати для вирішення завдань у навчанні та професійній діяльності; передавати/ поширювати інформацію, презентувати у доступній формі, брати участь в аргументованій дискусії;

- міжособистісна/етична – здатність:цінувати й поважати різноманітність і мультикультурність, усвідомлювати рівні можливості й гендерні проблеми, визначати інтереси й мотиви поведінки інших осіб, примирювати сторони з протилежними інтересами, вирішувати конфлікти, діяти на основі етичних міркувань; знати стандарти професійної діяльності, розуміти їх етичну природу та діяти на цій основі;

- екологічна/сталого розвитку – здатністьусвідомлювати необхідність дбайливого ставлення до природного середовища.

Спеціальні/фахові компетентності:

- спеціалізовані уміння/ навички:проводити наукові дослідження з проблематики предметної області ОПП, виявляти актуальні теоретичні і практичні питання;критично осмислювати й логічно розв'язувати складні задачі, проблеми, що потребують у т.ч. міждисциплінарних підходів, оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/ недостатньої/ неоднозначної інформації; визначати належні та прийнятні для юридичного

аналізу факти, виявляти та критично й системно аналізувати проблеми правового регулювання, пропонувати способи їх вирішення, включаючи подолання юридичної невизначеності; формувати правові позиції й належним чином обґрунтовувати їх, посилаючись на приписи чинного вітчизняного законодавства, положення ЄКПЛ, прецедентну практику ЄСПЛ;

- комунікація – здатність: конструктивно взаємодіяти з колегами, експертами, у т. ч. з інших галузей знань, узгоджувати дії у процесі спільної діяльності під час навчання, виконання професійних обов'язків, вирішуючи складні правові питання; використовувати державну мову в усній і письмовій формах для професійної комунікації, отримувати й використовувати правову інформацію, доносити правові висновки відповідні юридичні аргументи до інших сторін;

- відповідальність та автономія – здатність: розробляти проекти й управляти ними, творчо застосовувати існуючі та/або генерувати нові правові ідеї, брати на себе ініціативу та відповідальність, бути наполегливим у досягненні поставленої мети.

#### *1.4. Програмними результатами навчання є:*

- соціально-гуманітарна ерудованість. Випускник/випускниця: розуміє, аналізує, коментує суспільно-правові процеси і явища на основі інформації, отриманої з різних джерел, формулює та висловлює обґрунтовані судження; дискутує на суспільно-правові теми, висловлює власні позиції, для належного обґрунтування яких використовує міждисциплінарні знання, переконливі аргументи, оцінює недоліки і переваги контраргументів; має активну громадянську позицію, виявляє та адекватно реагує на факти порушення чинного законодавства, прагне до збереження навколишнього середовища;

- дослідницькі навички. Випускник/випускниця: проводить науково-правові дослідження, визначає проблему, складає план, обирає адекватну методологію (у т. ч. самостійно); дотримується академічної доброчесності; аналізує й узагальнює теорії, концепції, підходи, критично оцінює суперечливі наукові позиції, демонструє власне обґрунтоване бачення шляхів розв'язання проблеми, критично оцінює отримані результати, визначає перспективи подальшої розробки досліджуваної і дотичних тем;

- комунікація. Випускник/випускниця: вільно використовує державну мову під час усного й письмового професійного спілкування, доцільно використовує правничу термінологію; збирає матеріали з різних джерел, використовує інформаційні технології і бази даних для потреб професійної правничої діяльності; виступає перед аудиторією, викладає матеріал з професійних тем, розкриває зміст основних питань, демонструє їх розуміння;

- організація та самоорганізація у професійній сфері. Випускник/випускниця: дотримується професійних стандартів, професійної етики, у т. ч. щодо нерозголошення конфіденційної інформації; усвідомлює необхідність у самовдосконаленні, систематично підвищує професійний рівень, бере участь у конференціях, круглих столах, семінарах, стажуваннях; ефективно працює в команді за узгодженим планом, коригує його, своєчасно і якісно виконує

доручення, формує власний внесок у досягнення спільних завдань, виявляє ініціативу;

- праворозуміння. Випускник/ випускниця: усвідомлює важливість правових цінностей, принципів, як: правова держава, верховенство права, демократія, пріоритет прав людини, міжнародні стандарти прав людини, сталий розвиток; аналізує стан, проблеми і перспективи вітчизняної правової системи, розуміє і пояснює необхідність імплементації міжнародних європейських стандартів в національне законодавство, висловлює відповідні судження; розуміє особливості правового регулювання в основних галузях права.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин 4 кредити ЄКТС.

## **2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни**

### **Розділ 1. Наука як сфера людської діяльності та система знань**

Наука як сфера людської діяльності. Наука: поняття та ознаки. Функції, мета і завдання науки. Історія науки.

Наука як система знань. Наукознавство. Наука як динамічна система знань. Сучасна система наукових знань. Підходи до класифікації наук: методологічний, гносеологічний, логічний. Класифікація наук. Фундаментальні та прикладні науки: поняття, мета і завдання. Природничі, технічні та суспільні науки як основні галузі знань. Поглиблення інтеграції суспільних, природничих і технічних наук.

### **Розділ 2. Державне регулювання та управління у науковій та науково-технічній діяльності**

Державне регулювання та управління у науковій та науково-технічній діяльності. Законодавство України про наукову і науково-технічну діяльність. Державне регулювання та управління у науковій і науково-технічній діяльності в Україні: поняття, цілі та напрями, принципи, інструменти. Компетенції та повноваження державних органів у сфері наукової і науково-технічної діяльності в Україні.

Наукова та науково-технічна діяльність. Поняття, види та рівні наукової та науково-технічної діяльності. Суб'єкти наукової та науково-технічної діяльності. Об'єкти наукової та науково-технічної діяльності.

Наукові та науково-педагогічні кадри. Наукові ступені і вчені звання. Підготовка наукових кадрів. Посади наукових та науково-педагогічних працівників. Атестація та підвищення кваліфікації наукових працівників. Гарантії соціально-правового статусу вчених, наукових працівників.

Академічна свобода. Академічна добросесність: поняття та вимоги. Порушення академічної добросесності: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Академічна відповідальність

педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів освіти, а також здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності.

### **Роділ 3. Методологія наукової діяльності**

Методологічні основи наукового пізнання. Наукове пізнання: поняття й рівні. Емпіричний (фактичний) рівень наукового пізнання. Теоретичний рівень наукового пізнання. Форми розвитку наукових знань.

Основні методології науково-дослідної діяльності. Основи теорії наукового пізнання. Методологія наукового дослідження у широкому і вузькому розумінні. Принципи наукової методології: універсального взаємозв'язку, діалектичної суперечності, єдності якісного і кількісного, діалектичного заперечення та відбиття. Складові методології наукового дослідження. Класифікація наукових досліджень. Методи наукового пізнання. Поняття методу. Види та рівні методів. Методологія емпіричних досліджень. Методологія теоретичних досліджень. Пізнавальні прийоми і форми наукових досліджень.

Спеціальні методи досліджень з правничої тематики. Методи збору та узагальнення інформації. Методи спостереження та збору даних. Методи вибіркового спостереження. Методи групування. Таблично-графічні методи. Методи за видами аналізу. Нормативний метод. Методи прогнозування. Методи моделювання. Евристичні методи.

Наукові підходи у дослідженнях з правничої тематики. Проблемний підхід: сутність та призначення. Інструментарій вибору методів дослідження. Концептуальний підхід. Розуміння концепції. Різновиди концепції. Структура процесу формування концепції та програм розвитку правової сфери. Етапи розробки концепції розвитку правової сфери. Системний підхід. Принципи використання системного підходу. Інші підходи у правових дослідженнях.

### **Розділ 4. Організація наукової діяльності**

Формування вченого як носія наукових знань. Середовище формування вченого і використання ресурсу знань. Передумови активізації процесу впровадження у виробництво вже отриманих знань. Функції інтелектуального потенціалу суспільства. Розвиток творчих здібностей та особистісні риси працівника науки. Зовнішні та внутрішні мотиви, що зумовлюють прагнення людини до наукової діяльності. Особливості розумової праці та її організації. Основні психологічні риси діяльності вчених. Критичне осмислення досягнень науки.

Процес наукового дослідження. Сутність процесу наукового дослідження, його рівні, структура, основні етапи здійснення. Обґрунтування теми (проблеми) наукового дослідження. Об'єкт і предмет наукового дослідження. Вибір емпіричної бази наукового дослідження. Основні прийоми наукових узагальнень, формування висновків і рекомендацій за результатами досліджень. Формування положень наукової новизни. Наукова стаття як форма апробації наукового дослідження. Вимоги до наукових статей.



Інформаційне забезпечення наукового дослідження. Наукова інформація: поняття, функції. Класифікація джерел інформаційного забезпечення, носії інформації. Види наукових документів і наукової інформації. Загальні підходи і принципи формування інформаційного забезпечення наукового дослідження. Характеристика і класифікація наукових літературних джерел. Обробка наукових літературних джерел. Методи аналізу і обробки статистичної інформації. Інформаційні ресурси і технології в науковому дослідженні. Пошук наукової інформації у мережі Інтернет.

Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації у наукових дослідженнях. Бібліотека – інтелектуальний центр наукових досліджень. Історія розвитку бібліотек в Україні. Бібліографічні джерела інформації про право, правову сферу суспільства. Статистичні матеріали, наукова література, навчальна література, науково-популярна література, практичні посібники, довідкова література. Інформаційно-пошукові мови бібліографічних фондів. Індексуння наукової інформації у довідково-інформаційних фондах. Універсальна десяткова класифікація (УДК). Систематичний та алфавітний каталоги.

Систематизація результатів дослідження з правової тематики. Види систематизації результатів дослідження. Науковий реферат. Інформативний реферат. Монографія. Дисертація. Кваліфікаційна робота як результат наукового дослідження: поняття, види. Магістерська робота як вид кваліфікаційного наукового дослідження. Вибір та обґрунтування теми, структура і план магістерської роботи. Вимоги до оформлення магістерських робіт. Бібліографічний опис джерел, використаних у науковому дослідженні. Процедури рецензування і підготовки до захисту робіт. Процедура захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи.

### **3. Рекомендована література**

#### **Основна**

1. Артемчук Г.І., Курило В. М., Кочерган М. П. Методика організації науково-дослідної роботи. К.: Форум, 2000. 270 с.
2. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень. К.: АБУ, 2002. 480 с.
3. Бірта Г. О , Бургу Ю. Г. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.
4. Важинський С. Є., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
5. Грищенко І.М., Григоренко О. М., Борисенко В. А. Основи наукових досліджень : Навч. посіб. К.: КНТЕУ, 2011. 185 с.
6. Єріна А.М., Заходай В. Б., Єрін Д. Л. Методологія наукових досліджень: навч. посібник. К.: Центр навч. літ-ри, 2004. 212 с.
7. Ковальчук В.В., Моїсеєв Л. М. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. К.: ВД. «Професіонал», 2014 р. 216 с.
8. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень : Навчальний посібник, 2015. 541 с.



9. Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально- методичний посібник. Полтава: Оріяна, 2012. 183 с.
10. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2006. 206 с.
11. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень: Курс лекцій. Тернопіль: Економічна думка, 2005. 124 с.
12. Лудченко А.А., Лудченко Я. А., Примак Т. А. Основы научных исследований: Учеб. пос. К.: Общество «Знания», КОО, 2010. 113 с.
13. Методологія та організація наукових досліджень : навчально-методичний посібник / В. М. Михайлов та ін. Х.: ХДУХТ, 2014. 220 с.
14. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник / Б. І. Мокін, О. Б. Мокін. Вінниця : ВНТУ, 2014. 180 с.
15. Організація наукових досліджень, написання та захист магістерської дисертації / За ред. В. В. Пасічника. К.: «Ліра-К», 2010. 282 с.
16. Основы методології та організації наукових досліджень: навчальний посібник для студентів, курсантів, аспірантів, ад'юнктів/ А.Є.Конверський, В.І.Лубський, Т.Г.Горбаченко, В.А.Бугров; за ред. А. Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
17. Пилипчук М. І., Григор'єв А. С. Основы наукових досліджень. К.: Знання, 2007. 270 с.
18. Поворознюк А.І., Панченко В. І., Філатова А. Є. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Х.: «НТМТ», 2016. 192 с.
19. П'ятницька-Позднякова І. С. Основы наукових досліджень: навчальний посібник. К.: ЦНЛ., 2003. 116 с.
20. Рассоха І. М. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень»: конспект лекцій. Х.: ХНАМГ, 2011. 76 с.
21. Стеченко Д.М., Чмир О. С. Методологія наукових досліджень: Підручник. К.: Знання, 2007. 317 с.
22. Тормоса Ю.Г. Основы наукових досліджень: навчально-методичний посібник. К.: КНЕУ, 2003. 80 с.
23. Філіпенко А.С. Основы наукових досліджень: посібник. К.: Академвидав, 2004. 208 с.
24. Цехмістрова Г.С. Основы наукових досліджень: Навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003. 240 с.
25. Чмиленко Ф.О., Жук Л. П. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень». Д.: РВВ ДНУ, 2014. 48 с.
26. Швець Ф. Д. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Віче : НУВГП, 2016. 151 с.
27. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник / 4-те вид., випр. і доп. К.: Знання, 2004. 307 с.

*Нормативно-правові акти*

28. Конституції України: Верховна Рада України; Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр(дата звернення: 29.08.2018)

29. Положення про національний науковий центр, затверджене постановою Кабінету Міністрів від 19.03.1994 р. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/174-94-п> (дата звернення: 29.08.2018)

30. Положення про Національний фонд досліджень України: постанова Кабінету Міністрів від 04.07.2018 р. № 528. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/528-2018-п/paran23#n23>(дата звернення: 30.08.2018)

31. Положення про Національну раду України з питань розвитку науки і технологій: постанова Кабінету Міністрів від 05.04.2017 р. № 226. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/226-2017-/paran10#n10> (дата звернення: 23.08.2018)

32. Положення про порядок визначення наукових об'єктів, що становлять національне надбання: постанова Кабінету Міністрів від 19.10.2016 р. № 723. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/723-2016> (дата звернення: 23.08.2018)

33. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах): затв. постановою Кабінету Міністрів України від 23.03. 2016 р. № 261. URL : <https://xn--80aagahqwyibe8an.com/kabineta-ministriv-postanovi/postanova-vid-bereznya-2016-261-pro141415.html> (дата звернення: 03.10.2018)

34. Порядок проведення державної атестації наукових установ: постанова Кабінету Міністрів від 19.07.2017 р. № 540. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/540-2017-п/paran10#n10> (дата звернення: 30.08.2018)

35. Порядок реєстрації міжнародних науково-технічних програм і проектів, що виконуються в рамках міжнародного науково-технічного співробітництва українськимивченими, а також грантів, що надаються в рамках такого співробітництва, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 20.11.2017 р. № 1507. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1564-17/paran13#n13> (дата звернення: 23.08.2018)

36. Порядку створення, реорганізації та ліквідації державних наукових установ : постанова Кабінету Міністрів України від 4.07.2018 р. № 529. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/529-2018-п/paran11#n11> (дата звернення: 23.08.2018)

37. Порядок формування тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету: постанова Кабінету Міністрів України від 11.01.2018 р. № 13. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/13-2018> (дата звернення: 25.08.2018)

38. Примірнеположення про порядок проведення конкурсу на заміщеннявакантнихнаукових посад державноїнауковоїустанови :постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2018 р. № 13. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/404-2018-п/paran10#n10> (дата звернення: 25.08.2018)

39. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-XII. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>(дата звернення: 26.08.2018)

40. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 26.08.2018)

41. Про державні цільові програми : Закон України від 18.03.2004 р. № 1621-IV. URL :<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1621-15> (дата звернення: 26.08.2018)

42. Про державнерегулюваннядіяльності у сфері трансферу технологій : Закон України від 14.9.2006 р. № 143-V. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/143-16> (дата звернення: 26.08.2018)

43. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.02.2002 р. № 40-IV. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 26.08.2018)

44. Про науково-технічнуінформацію : Закон України від 25.06.1993 р. № 3322-XII. URL:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3322-12> (дата звернення: 26.08.2018)

45. Про наукову і науково-технічну експертизу : Закон України від 10.02.1995 р. № 51/95-ВР. URL :<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/51/95> (дата звернення: 26.08.2018)

46. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення: 23.08.2018)

47. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 31.08.2018)

48. Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу : Закон України від 07.02.2002 р. в редакції від 16.01.2016 р. № 3065-14. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3065-14><http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/848-19>(дата звернення: 23.08.2018)

49. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15.12.1993 № 3687- IX. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3687-12> (дата звернення: 30.08.2018)

50. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності : Закон України від 08.09.2011 р. № 3715 - VI. URL :<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3715-17><http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/848-19>(дата звернення: 28.08.2018)

51. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки : Закон України від 11.07.2001 р. № 2623-III. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2623-14><http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/848-19>(дата звернення: 27.08.2018)

52. Типове положення Про раду молодих вчених при органах виконавчої влади : постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 р. № 822. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/822-2016-п/paran9#n9> (дата звернення: 25.08.2018)

#### Допоміжна

53. Асеев Г. Структура метричних досліджень у сучасному наукознавстві. *Вісник Книжкової палати*. 2016. № 1. С. 6-9.

54. Баранова Ю. О. Методологічні правила порівняльно-правових досліджень: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.01. Одеса, 2015. 28 с.

55. Бублик С. Модернізація національної системи формування дослідницького потенціалу. *Стратегічні пріоритети*. 2009. № 1(10). С. 73-79.

56. Бублик С. Стратегічні напрями реформування державного управління у сфері науково-технологічної діяльності. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2011. № 1(8). URL: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2011/2011\\_01\(8\)/index.html](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2011/2011_01(8)/index.html)

57. Габаковська Х. В. Дослідницький підхід як елемент методології у сучасній юриспруденції : дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.01. Івано-Франківськ, 2018. 207 с.

58. Гранатуров В. Проблеми побудови визначень та класифікації об'єктів у дисертаційних дослідженнях. *Бюлетень Вищої атестаційної комісії України*. 2011. № 7. С. 31-33.

59. Данилова І. П. Законодавче регулювання наукової сфери України: теоретико-правовий аспект. Загальна проблематика на сучасному етапі розвитку держави. *Науковий вісник Ужгородського державного університету. Серія ПРАВО*. 2015. Вип. 32. Т. 3. С. 15-19.

60. Дудник І. М. Вступ до загальної теорії систем : навч. посібник. К., 2010. 130 с.

61. Звонкова Г. Л. Академічна наука України: організація діяльності. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Історія і філософія науки і техніки»*. 2011. Вип. ХІХ. С. 94-100.

62. Нагорічна О. С., Коновалов Ю. О. Законодавче забезпечення процесу державного регулювання наукової діяльності. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. С. 26-33.

63. Рябовол Л. Т. Наукознавство як галузь досліджень та система знань. «Актуальні проблеми національного законодавства»: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Кропивницький, 8 листопада 2018 р.). Кропивницький, 2018. С. 7-10.

64. Рябовол Л. Т. Повноваження органів державної влади як суб'єктів державного регулювання та управління у галузі наукової і науково-технічної діяльності. «Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця» (НПК 2018): матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Суми, 6-7 груд. 2018 р.). у 2-х частинах. Суми: ФОП Цьома С. П., 2018. Ч. 2. С. 56-58.

65. Рябовол Л. Т. Поняття, види, рівні, суб'єкти та об'єкти наукової і науково-технічної діяльності: законодавче визначення: «Современные технологии образования взрослых»: сб. науч. работ / ГрГУ им. Я.Купалы; редкол.: Е.В. Концеал (гл.ред.) [и др.]. Гродно: ГрГУ, 2018. С. 131-140. (URL : <http://ipo.grsu.by/postdip2018/index.php/ppk/epa-2/2014-11-20-05-28-15/110>)

66. Рябовол Л. Т. Система законодавства про наукову і науково-технічну діяльність. *Наукові записки. Серія: Право*. 2018. Вип. 5. С. 4-10.

67. Саверченко О. Механізм державного регулювання науково-технологічного та інноваційного розвитку :автореф. дис. ... канд. економічних наук. Київ, 2005. 24 с.

68. Христинченко Н. П. Суб'єкти наукової діяльності в Україні. *Наше право*. 2014. № 5. С. 50-53.

69. Чорней Н. Б., Чорней Р. К. Теорія систем і системний аналіз. К. : МАУП, 2005. 256 с.

### Інформаційні ресурси

<a href="http://www.nbu.gov.ua">www.nbu.gov.ua</a>	Національна бібліотека України ім. І.І. Вернадського
<a href="http://www.britannica.com">www.britannica.com</a>	Он-лайн енциклопедія «Британіка»
<a href="http://www.uk.wikipedia.org">www.uk.wikipedia.org</a>	Україномовна версія он-лайн енциклопедія «Вікіпедія»

#### 4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання – усні та письмові опитування, виконання тестових завдань, написання рефератів, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань, розробка презентацій, написання тез/статей.